

В. А. Жуковский

СВЕТЛАНА

А. А. ВОЕЙКОВОЙ

Раз в крещенский вечерок
Девушки гадали:
За ворота башмачок,
Сняв с ноги, бросали;
Снег пололи; под окном
Слушали; кормили
Счетным курицу зерном;
Ярый воск топили;
В чашу с чистою водой
Клали перстень золотой,
Серьги изумрудны;
Расстилали белый плат
И над чашей пели в лад
Песенки подблюдны.

SZVETLÁNA

СВЕТЛАНА

Vízkereszt estéje jött,
ideje jóslásnak:
lányok kapudúc fölött
cipőt hajigálnak;
havat gyomlál valahány,
ablak előtt hallgat,
tyúknak számlált magot hány,
viaszt hevít, altat.
Pohár vízbe szép jelet:
aranygyűrűt ejtenek
s fülbevalót, zöldet.
Fehér kendő kiterül,
s ott a pohár víz körül
ígésző dalt zöngnek.

Тускло светится луна
В сумраке тумана –
Молчалива и грустна
Милая Светлана.
«Что, подруженька, с тобой?
Вымолви словечко;
Слушай песни круговой;
Вынь себе колечко.
Пой, красавица: «Кузнец,
Скуй мне злат и нов венец,
Скуй кольцо золотое;
Мне венчаться тем венцом,
Обручаться тем кольцом
При святом налое».

«Как могу, подружки, петь?
Милый друг далеко;
Мне судьбина умереть
В грусти одинокой.
Год промчался – вести нет;
Он ко мне не пишет;
Ах! а им лишь красен свет,
Им лишь сердце дышит...
Иль не вспомнишь обо мне?
Где, в какой ты стороне?
Где твоя обитель?
Я молюсь и слезы лью!
Утоли печаль мою,
Ангел-утешитель».

Вот в светлице стол накрыт
Белой пеленою;
И на том столе стоит
Зеркало с свечою;
Два прибора на столе.
«Загадай, Светлана;
В чистом зеркала стекле
В полночь, без обмана
Ты узнаешь жребий свой:
Стукнет в двери милый твой
Легкою рукою;
Упадет с дверей замок;
Сядет он за свой прибор
Ужинать с тобою».

Вот красавица одна;
К зеркалу садится;
С тайной робостью она
В зеркало глядится;
Тёмно в зеркале; кругом
Мертвое молчанье;
Свечка трепетным огнем
Чуть лиет сиянье...
Робость в ней волнует грудь,
Страшно ей назад взглянуть,
Страх туманит очи...
С треском пыхнул огонек,
Крикнул жалобно сверчок.
Вестник полуночи.

Már a holdfény elapad,
nagy a köd homálya,
halovány és hallgatag
szép leány Szvetlána.
Szép barátónk, mondd, mi lelt?
Ne add magad bának.
Énekünket énekeld,
gyűrűt húzzon ujjad.
Mondd: kovácsom, rajta hát,
csinálj aranykoronát,
aranygyűrűt nekem.
Jegygyűrű kell, új csoda,
kell az aranykorona
szent ikonhoz lépnem.

Lányok, nem dalolhatok:
vőlegényem messze.
Sorsom az, hogy meghalok
árván elepedve.
Gyorsan egy év tovalép,
róla ma sincs hírem,
a világ csak vele szép,
csak érte ver szívem.
Édesem, tán elfeledsz?
Hol bolyongsz te, hol lehetsz,
milyen táj marasztal?
Imádkozok, könnyezem,
könnyíts az én terhemen,
vigasztaló angyal!

Íme, megterítve áll
az asztal fehérén.
Rajta tükör, gyertyaszál.
Vár az étel készen –
boldogítva két személyt.
Majd tükröd világa
sorsot mond, várd ki az éjt,
az éjfélt, Szvetlána.
Jövendődet láthatod,
Kedvesed majd rád kopog
csendesen, vidáman.
Néki a zár szót fogad,
ajtó néki utat ad,
vacsoráztok párban.

Marad a lány egyedül
sorsot megidézni,
tükre előtt félve ül,
csak a tükröt nézi.
De az üveg még sötét,
s körben minden néma,
kínlódva a gyertya ég,
sápad fénykaréja.
Dúlja a lányt félelem,
nem mer hátranézni, nem,
szemeiben rémség.
Láng sercen, életre kel,
s mintha tücsök sírna fel,
hirdetve az éjfélt.

Подпершия локотком,
Чуть Светлана дышит...
Вот... легохонько замком
Кто-то стукнул, слышит;
Робко в зеркало глядит:
За ее плечами
Кто-то, чудилось, блестит
Яркими глазами...
Занялся от страха дух...
Вдруг в ее влетает слух
Тихий, легкий шепот:
«Я с тобой, моя краса;
Укrotились небеса;
Твой услышан ропот!»

Оглянулась... милый к ней
Простирает руки.
«Радость, свет моих очей,
Нет для нас разлуки.
Едем! Поп уж в церкви ждет
С дьяконом, дьячками;
Хор венчальну песнь поет;
Храм блестит свечами».
Был в ответ умильный взор;
Идут на широкий двор,
В ворота тесовы;
У ворот их санки ждут;
С нетерпенья кони рвут
Повода шелковы.

Сели... кони с места враз;
Пышут дым ноздрями;
От копыт их поднялась
Вьюга над санями.
Скачут... пусто все вокруг,
Степь в очах Светланы:
На луне туманный круг;
Чуть блестят поляны.
Сердце вешее дрожит;
Робко дева говорит:
«Что ты смолкнул, милый?»
Ни полслова ей в ответ:
Он глядит на лунный свет,
Бледен и унылый.

Кони мчатся по буграм;
Топчут снег глубокий...
Вот в сторонке божий храм
Виден одинокий;
Двери вихорь отворил;
Тьма людей во храме;
Яркий свет паникадил
Тускнет в фимиаме;
На середине черный гроб;
И гласит протяжно поп:
«Буди взят могилой!»
Пуще девица дрожит;
Кони мимо; друг молчит,
Бледен и унылый.

Roskad a lány, mint aki
már halálra fáradt,
s ím hallja, hogy valaki
zörrenti a zárat.
Tükrébe néz hirtelen,
s várva-várt vendége
háta mögött megjelen,
szeme mintha égne.
Nézi, szíve elszorul,
hallja csalhatatlanul,
mit susog a vendég:
„Szép szerelmem, itt vagyok,
lásd, megenyhült panaszod
hallatán a szent ég.”

S hívja már szerelmesen,
int neki kezével:
„Tőled, fényes kedvesem,
senki nem szakít el,
menjünk – végleg összeköt
pópa, diakónus,
zeng sok égő gyertya közt
mennyezői kórus!”
Pillantást kap válaszul,
s zajtalan a pár vonul
a tágas udvarra.
Kapunál szán, ideges
paripák fogán feszes
selyem-szárú zabla.

Rugaszkodik mind, s rohan
fújva tüzes párát,
a havat viharosan
rúgják, fölkapálják.
Sztjeppe . . . hóba süllyed el,
s kihalt, fáj a lánynak.
Hold süt, köd-gyűrűt visel,
tisztásokon árnyak.
Szívén baljóslatu árny
remeg át, riad a lány:
„Kedvesem, ne hallgass!”
De ő nem szól, nem és nem,
néz a holdba mereven,
sápadt s aggodalmas.

Paripa és szán rohan,
hóbuckákat rombol,
s fölremlik magányosan
egy templom a hóból.
Ajtáját szél vágta ki,
nép áll megrendülten,
gyertyatartók ágai
tömjénszagu füstben.
Koporsó, mellette pap,
hullnak elnyújtott szavak:
„Örök nyugodalmat!”
Rémül a lány, nincs remény,
vágatnak – a vőlegény
halovány és hallgat.

Вдруг метелица кругом;
Снег валит клоками;
Черный вран, свистя крылом,
Вьется над санями;
Ворон каркает: *печаль!*
Кони торопливы
Чутко смотрят в темну даль,
Подымая гривы;
Брезжит в поле огонек;
Виден мирный уголок,
Хижинка под снегом.
Кони борзые быстрой,
Снег взрывая, прямо к ней
Мчатся дружным бегом.

Вот примчались... и вмиг
Из очей пропали:
Кони, сани и жених
Будто не бывали.
Одинокая, впотьмах,
Брошена от друга,
В страшных девица местах;
Вкруг метель и вьюга.
Возвратиться – следу нет...
Виден ей в избушке свет:
Вот перекрестилась;
В дверь с молитвою стучит...
Дверь шатнулася... скрипит...
Тихо растворилась.

Что ж?.. В избушке гроб; накрыт
Белую запоной;
Спасов лик в ногах стоит;
Свечка пред иконой...
Ах! Светлана, что с тобой?
В чью зашла обитель?
Страшен хижины пустой
Безответный житель.
Входит с трепетом, в слезах;
Пред иконой пала в прах,
Спасу помолилась;
И с крестом своим в руке,
Под святыми в уголке
Робко притаилась.

Все утихло... вьюги нет...
Слабо свечка тлится,
То прольет дрожащий свет,
То опять затмится...
Все в глубоком, мертвом сне,
Страшное молчанье...
Чу, Светлана!.. в тишине
Легкое журчанье...
Вот глядит: к ней в уголок
Белоснежный голубок
С светлыми глазами,
Тихо вея, прилетел,
К ней на перси тихо сел,
Обнял их крылами.

Kavarodik fürgeteg,
hó szakad a szánra,
hóörvényben szörnyeteg
madár, zúg a szárnya.
Azt kiáltja: kár, de kár!
A lovak nyihogva
figyelnek a láthatár
mögötti titokra.
Fénypont, növényragyogás,
pusztai szelíd lakás,
hó alá temetve.
Közelítik a lovak,
vágja, rúgja a havat
lábuk egy-ütemre.

Előttük a kalyiba...
s szem míg egyet pillant,
vőlegény, szán, paripa
volt, de nincs, elillant.
Árván ott marad a lány,
ott hagyták a szélben,
áll a hideg éj haván,
a vihar szívében.
Visszamenne, nyom schol.
Keresztet vet, meghajol
a rátűző fényben,
Irgalomért bekopog,
s ím, az ajtó meginog
s kitárul szelíden.

Koporsóra lát belül
s fehér szemfedőre,
ikon ragyog láb felől,
gyertya ég előtte.
Hol vagy, ó, Szvetlána, hol?
Ki házába lépsz be?
Halott gazda vár komor
csendben a vendégre.
Ikon elé roskad le,
a Megváltón függ szeme
sírva, szomorúan.
Aztán feszületet fog,
szentkép alá kuporog
riadtan egy zúgban.

Elcsitult a fürgeteg,
a gyertyaláng néha
teljes fénnel fölremeg,
s lehorgad aléltra.
Rémes csönd, iszonyu gyász,
leng a Végzet álma...
Kél most könnyű suhogás,
hallod-e, Szvetlána?
Galamb, fehér, mint a hó.
s gyöngyszemű, a mardosó
csöndet háborítja.
Szvetlána felé repül,
s ím, kezefejére ül,
szárnyát ráborítja.

Смолкло все опять кругом...
Вот Светлане мнится,
Что под белым полотном
Мертвый шевелится...
Сорвался покров; мертвец
(Лик мрачнее ночи)
Виден весь – на лбу венец,
Затворены очи.
Вдруг... в устах сомкнутых стон;
Силится раздвинуть он
Руки охладели...
Что же девица?... Дрожит...
Гибель близко... но не спит
Голубочек белый.

Встрепенулся, развернул
Легкие он крылы;
К мертвецу на грудь вспорхнул...
Всей лишенный силы,
Простонав, заскрежетал
Страшно он зубами
И на деву засверкал
Грозными очами...
Снова бледность на устах;
В закатившихся глазах
Смерть изобразилась...
Глядь, Светлана... о творец!
Милый друг ее – мертвец!
Ах!... и пробудилась.

Где ж?... У зеркала, одна
Посреди светлицы;
В тонкий занавес окна
Светит луч денницы;
Шумным бьет крылом петух,
День встречая пеньем;
Все блестит... Светланин дух
Смутен сновиденьем.
«Ах! ужасный, грозный сон!
Не добро вещает он –
Горькую судьбину;
Тайный мрак грядущих дней,
Что сулишь душе моей,
Радость иль кручину?»

Села (тяжко ноет грудь)
Под окном Светлана;
Из окна широкий путь
Виден сквозь тумана;
Снег на солнышке блестит,
Пар алеет тонкий...
Чу!.. в дали пустой гремит
Колокольчик звонкий;
На дороге снежный прах;
Мчат, как будто на крылах,
Санки кони рьяны;
Ближе; вот уж у ворот;
Статный гость к крыльцу идет.
Кто?... Жених Светланы.

Csönd. . . Szvetlána révedő
szemmel, zaklatottan
látja, hogy a szemfedő
alatt a test mocsan.
Leplett az arc leveti,
mered szigorúan,
beszakadva szemei,
feje koszorúban.
Ajkát sóhaj rezgeti,
összekulcsolt kezei
küszködnek fehéren.
Megborzad a lány, szorong,
a halál órája bong,
de a galamb ébren.

Megrebben most, kifeszül
szárnya, s lebeg, röpköd,
a halott mellére ül,
ím, a halott felnyög.
Mint kit ereje hagy el,
vicsorit az árva,
szemén rémes fény delez,
villantja a lányra.
Szája újra elfakul,
szemét óhatatlanul
becsukja a végzet.
Ó, ég! Ráismert. . . halott
vőlegénye fekszik ott.
Ó, jaj. . . És fölébredt.

Hol van ő, Szvetlána, hol?
Tükrénél, itt bent ül.
Süt rá a nap ablakon,
függönyön keresztül.
Minden ragyog. . . haragos
kakas kukorékol.
Az ő lelkén zavaros
álom buborékol.
„Rossz volt, ő, iszonyatos,
érezem én, mit hoz a sors,
álmom rosszat jósol.
Ó, jövő, te rejtelem,
bajom avagy örömem
támad homályodból?”

Ablakhoz ül, ott sajog
megriasztott lelke,
széles utat látni ott,
fut a ködbe veszve.
Hóra nap süt, pára leng,
derül rózsaszínre.
Csitt, messziről idecseng
egy száncsengő szíve.
Vérmes, szép lovak után
hóporban repül a szán,
mintha hoznák szárnyak.
Itt megállnak, deli-szép
férfi jött, leszáll, belép:
jegyese a lánynak.

Что же твой, Светлана, сон,
Прорицатель муки?
Друг с тобой; все тот же он
В опыте разлуки;
Та ж любовь в его очах,
Те ж приятны взоры;
Те ж на сладостных устах
Милы разговоры.
Отворяйся ж, божий храм;
Вы летите к небесам,
Верные обеты;
Соберитесь, стар и млад;
Сдвинув звонки чаши, в лад
Пойте: многи леты!

Улыбнись, моя краса,
На мою балладу;
В ней большие чудеса,
Очень мало складу.
Взором счастливый твоим,
Не хочу и славы;
Слава – нас учили – дым;
Свет – судья лукавый.
Вот баллады толк моей:
«Лучший друг нам в жизни сей
Вера в провиденье.
Благ жидителя закон:
Здесь несчастье – лживый сон;
Счастье – пробужденье».

О! не знай сих страшных снов
Ты, моя Светлана...
Будь, создатель, ей покров!
Ни печали рана,
Ни минутной грусти тень
К ней да не коснется;
В ней душа как ясный день;
Ах! да пронесется
Мимо – Бедствия рука;
Как приятный ручейка
Блеск на лоне луга,
Будь вся жизнь ее светла,
Будь веселость, как была,
Дней ее подруга.

Mondd, Szvetlána, örömet
vagy bajt jelent álmod?
Idegenből visszajött
hú párod itt látod.
Változatlan szerelem
szemében, szívében,
ajka olyan kedvesen
beszél, ahogy régen.
Nyílj ki, isten temploma,
ragyogj, ég, suhanj oda,
esküszó, fehérén.
Jöjjön öreg, fiatal,
csengjen a pohár, a dal:
a pár soká éljen!

*

Derítsen a ballada.
Nem-csuda-történet.
Tekinteted hajnala
kell, írtam avégett.
Szám hírnévért nem kiált.
Úgy oktattak régen:
Hamis bíró a világ,
füst a hír, az érdem.
E ballada így tanít:
Legjobb barátunk a hit,
az Úr keze áldott.
Rossz álmom a szenvedés,
a boldogság ébredés,
míg e földet járod.

Ó, Szvetlána, kedvesem,
rossz álmot ne ismerj.
Hogy ne rázza gyöttelelem,
óvd, teremő Isten.
Bánat mégcsak tünemény
árnyával se fődje,
nap a lelke – csupa fény,
a balsors örökre
elkerülje életét.
Csillogtasson égre fényt,
mint réti folyóka.
Napjai úgy teljenek,
pajtásai legyenek:
vigalom és móka.

Nagy László